

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ М. І. Мальований
“ _____ ” _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління проектним портфелем

Освітньо-науковий ступінь «Доктор філософії»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет економіки і підприємництва

Умань – 2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління проектним портфелем» для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Умань: Уманський НУС, 2019. – 13с.

Розробник: д.е.н., професор Нестерчук Ю.О. _____

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол від “28” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

_____ (Соколюк С.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“28” серпня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від “30” серпня 2019 року № 1

Голова _____ (Л.В. Смолій)
(підпис)

« ____ » _____ 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 12		2-й	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		3-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи - 6	Освітньо-науковий ступінь: Доктор філософії	Лекції	
		16 год.	–
		Практичні, семінарські	
		14 год.	–
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		90 год.	–
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3%

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Управління проектним портфелем» – опанування методологією управління проектами, а також набуття навичок адаптації й впровадження проектних рішень в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Програмні компетенції:

- здатність ідентифікувати, формулювати та вирішувати актуальні наукові та прикладні проблеми управління проектним портфелем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- здатність планувати, організовувати, проводити спеціальні наукові дослідження щодо управління проектним портфелем та впроваджувати їх результати;
- здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми щодо управління проектним портфелем та приймати науково обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

Програмні результати:

- вміти здійснювати теоретичні і прикладні дослідження у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності з використанням сучасних методів і технологій і презентувати їх результати;
- ініціювати інноваційні проекти, організовувати та координувати підготовку проектних пропозицій щодо управління проектним портфелем та реєстрації наукових розробок ;
- формулювати наукові гіпотези й завдання, обирати інноваційні напрями, методи й моделі вирішення проблем щодо управління проектним портфелем в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Управління проектами в системі менеджменту організації.

Мета, завдання, предмет та об'єкт дисципліни. Концепція проекту в управлінні. Основні риси, ознаки, властивості проектів (специфічність мети, визначена тривалість, неповторність, комплексність, централізм у керуванні, гнучкість, здатність до змін). Класифікація проектів та їх характеристика. Функції та процеси проектного менеджменту. Піраміда проектного менеджменту: механізми, інструменти, методи, засоби, функції. Модель управління проектами як поєднання основних функцій проектного менеджменту та інструментів їх реалізації. Фази життєвого циклу проекту. Середовище проекту. Учасники проекту, чинники, що визначають їх склад (ролі, розподіл функцій і відповідальності, мотивації, взаємовідносини тощо). Розробка стратегії управління зацікавленими особами. Проблеми та перспективи управління проектами. Основні фактори успіху реалізації проектів. Причини невдалого управління проектами. Передумови розвитку управління проектами.

Тема 2. Обґрунтування проекту

Взаємозалежність управління проектами, управління інвестиціями та функціонального менеджменту. Ініціалізація проекту: розробка концепції проекту, формування ідеї проекту, попередня проробка цілей та задач проекту, передпроектні (передінвестиційні) дослідження можливостей виконання проекту. Структура проектного аналізу (технічний, комерційний, фінансовий, екологічний, організаційний, соціальний, економічний, інституційний аналіз тощо). Заключні проектні дослідження. Попередня оцінка ефективності проекту за показниками комерційної, економічної і бюджетної ефективності. Аналіз ефективності проекту з урахуванням вартості грошей у часі та інших чинників.

Тема 3. Планування проекту

Сутність, мета та завдання ініціації проекту. Структура та зміст проектного завдання. Роль учасників розробки проектного завдання.

Мета і функції проектного планування. Характеристика робіт з планування проекту. Вимоги до послідовності виконання робіт з планування проекту. Організація планування.

Методологічні підходи при плануванні проектів. Організація системи управління проектами, її складові: мета, характеристика робіт, сітьове планування, складання бюджету, моніторинг виконання у часі та за витратами, система інформування і прийняття рішень.

Компоненти структуризації проекту. Методологія структуризації, її характеристика і значення. Підсистеми робочої структури (WBS): кінцеві результати, субпроекти, робочі модулі, робочі елементи; їх характеристика. Основні ознаки робочого пакета (WP) як найнижчого рівня робочої структури. Організаційні структури управління проектами (OBS), їх класифікація.

Створення двоспрямованої структури проекту на основі поєднання робочої та внутрішньої організаційної структури проекту. Структуризація затрат (CBS). Поєднання робочої, організаційної і затратної структур у трьохспрямованій структурі проекту.

Розробка матриці відповідальності. Кодування робіт. CTR - словник для середніх та великих проектів на підприємстві.

Тема 4 Підготовка проектно-кошторисної документації та проведення експертизи проекту

Склад та порядок розробки проектно-кошторисної документації в Україні. Погодження, експертиза та затвердження проектно-кошторисної документації в Україні. Попереднє техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) проекту. Структурна схема ТЕО інвестиційного проекту. Розробка бізнес-плану проекту.

Послідовність проведення оцінки (експертизи) проекту. Типи проектів з точки зору вибору методики оцінки. Основні типи проектів, що реалізуються на діючому підприємстві та особливості їх оцінки. Базові схеми визначення ефекту проектів, що реалізуються на діючому підприємстві. Бюджетний підхід як основний підхід до оцінки проектів. Автоматизація проектних робіт.

Тема 5. Управління часом виконання проектів

Планування послідовності робіт. Сутність, завдання та види календарних планів. Методологія календарного планування проектів. Діаграма Гантта (порядок побудови, основні параметри та характеристики). Сітьові графіки: мета та завдання розробки. Основні принципи побудови та відмінності стрілчастих графіків (АДМ) та графіків передування (РДМ). Види логічних зв'язків у сітьових графіках. Побудова умовних діаграм. Система PERT.

Методологія обчислення параметрів сіткового графіку: ранніх та пізніх строків початку і закінчення, визначення критичного шляху, критичних та некритичних робіт, запасу часу по некритичних роботах.

Експертні прогнози оптимістичного, песимістичного та найбільш вірогідного часу тривалості робіт. Оцінювання тривалості робіт (проекту) на основі аналогів. Моделювання тривалості робіт. Скорочення тривалості проекту шляхом оптимізації сітьового графіка: основні напрямки та методи.

Модуль 2

Тема 6. Планування ресурсного забезпечення проекту

Характеристика ресурсів проекту. Основні процеси управління ресурсами. Принципи планування матеріальних ресурсів проекту. Особливості планування людських ресурсів. Ресурсні гістограми: сутність, алгоритм побудови, згладжування ресурсних гістограм за умов нестачі ресурсів.

Система вимог до управління постачанням та закупівлями у проекті. Вимоги до джерел забезпечення проекту та їх ранжування. Адміністрування контрактів. План залучення капіталу (вибір джерел фінансування проекту).

Планування проектних завдань. Види затрат по проекту, методика їх обчислення. Особливості планування затрат у часі. Підходи до скорочення тривалості проекту з урахуванням затрат по роботах.

Планування бюджету у часі: «Бананоподібна» крива, її побудова та інтерпретація; коригування строків виконання робіт з огляду на можливості їх фінансування.

Тема 7. Контроль виконання проекту

Основні елементи контрольного циклу. Інструментарій контролю проектів. Контроль виконання календарних планів та бюджетів підрозділів. Звітність у системі контролю: завдання, принципи побудови, форма подання.

Вимірювання та аналіз показників виконання проекту. Інформація, що необхідна для звіту з виконання проекту. Оцінювання ходу виконання проекту на основі методу скоригованого бюджету. Обчислення скоригованого бюджету, коефіцієнтів по затратах та часу. Обчислення прогнозного часу та затрат по проекту на основі тенденцій, які складаються. Побудова графіків S-подібних кривих та їх параметри.

Види проектних змін та їх вплив на проект та проектну команду. Поняття «заморожування» змін. Процедура внесення змін до проекту. Оцінка результатів внесення змін.

Основні напрямки роботи на етапі завершення проекту. Підготовка і підписання заключних документів. Передача продукту проекту замовнику/споживачу. Зміст та призначення заключного внутрішнього звіту. Розпуск проектної команди.

Тема 8. Управління ризиками проектів

Сутність та види проектних ризиків. Причини виникнення та наслідки проектних ризиків. Фактори, що визначають рівень ризикованості проекту.

Якісний та кількісний аналіз ризиків проектів. Ранжування ризиків.

Можливі стратегії поведінки компанії (проектної команди) щодо ризиків: стратегія усунення ризиків, стратегія розподілу ризиків, стратегія зменшення ризиків, стратегія сприйняття ризиків. Дії компанії в межах кожної стратегії. Поняття тригерів. Організація робіт з управління ризиками.

Тема 9. Управління якістю проекту

Якість та її аспекти в контексті проектного менеджменту. Якість як відповідність проектним цілям та

вимогам споживачів. Сутність управління якістю проекту. Організаційне забезпечення управління якістю проекту.

Політика у сфері якості. Описання змісту проекту. Описання продукту. Норми та правила забезпечення якості. План управління якістю проекту. Аналіз «Прибутки-Видатки». Порівняння із зразком. Графіки потоків. Діаграма Ішикави. Проектування експериментів. Затрати на забезпечення якості. Програма забезпечення якості проекту.

Аудит якості проекту, його види. Контроль показників якості. Заходи щодо поліпшення якості.

Контроль якості проекту: план тестування і приймання компонентів проекту; інспекція етапів проекту; контрольні графіки; контрольні списки; діаграми Парето; статистичне моделювання; аналіз тенденцій.

Класифікація витрат на забезпечення якості проекту. Попереджувальні витрати. Витрати на контроль та оцінку. Витрати через внутрішні відмови. Витрати через зовнішні відмови.

Тема 10. Управління персоналом у проектах

Основні сфери та напрямки управління персоналом у проектах. Функції менеджера проекту. Вимоги щодо проектного менеджера. Ознаки ефективного проектного менеджера. Лідерство і делегування повноважень. Стили лідерства.

Формування команди проекту: принципи та організаційні аспекти. Аналіз і оцінка зацікавлених осіб. Переговори та попереднє призначення до команди. Оптимізація структури персоналу проекту. Роботи по формуванню команди. Аналіз ролей членів команди (тест Белбіна).

Стадії розвитку команди. Організація зворотного зв'язку в команді. Навчання членів команди та удосконалення їх індивідуальних навичок. Навчання поведінці в команді.

Організаційна культура проекту. Організаційний стиль. Мотивація окремих виконавців та груп. Трансформування системи винагород та визнання. Мотивація функціональних менеджерів.

Управління конфліктами в проекті. Критичні сфери поведінки персоналу при виконанні проекту. Причини та джерела конфліктів. Стратегії менеджера щодо запобігання конфліктів.

**4. Структура навчальної дисципліни
«Управління проектним портфелем»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1. Загальні основи функціонування АПК										
Змістовий модуль 1.	12	2	1		9					
Змістовий модуль 2.	11	1	1		9					
Змістовий модуль 3.	13	2	2		9					
Змістовий модуль 4.	13	2	2		9					
Змістовий модуль 5.	11	1	1		9					
Разом модулем 1	60	8	7		45					
Модуль 2. Організаційно-економічний механізм регулювання розвитку АПВ										
Змістовий модуль 6.	13	2	2		9					
Змістовий модуль 7.	11	1	1		9					
Змістовий модуль 8.	13	2	2		9					
Змістовий модуль 9.	12	2	1		9					
Змістовий модуль 10.	11	1	1		9					
Разом модулем 2	60	8	7		45					
Разом	120	16	14		90					

**5. Теми практичних та семінарських занять навчальної дисципліни
«Управління проектним портфелем»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1.		
1	Тема 1. Управління проектами в системі менеджменту організації	1
2	Тема 2. Обґрунтування проекту	1
3	Тема 3. Планування проекту	2
4	Тема 4 Підготовка проектно-кошторисної документації та проведення експертизи проекту	2
5	Тема 5. Управління часом виконання проектів	1
	<i>Всього за 1 модуль:</i>	7
Модуль 2.		
1	Тема 6. Планування ресурсного забезпечення проекту	2
2	Тема 7. Контроль виконання проекту	1
3	Тема 8. Управління ризиками проектів	2

4	Тема 9. Управління якістю проекту	1
5	Тема 10. Управління персоналом у проектах	1
	<i>Всього за 2 модуль:</i>	7
	<i>Всього:</i>	14

7. Самостійна робота навчальної дисципліни «Управління розвитком бізнесу»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1.		
1	Тема 1. Управління проектами в системі менеджменту організації	9
2	Тема 2. Обґрунтування проекту	9
3	Тема 3. Планування проекту	9
4	Тема 4 Підготовка проектно-кошторисної документації та проведення експертизи проекту	9
5	Тема 5. Управління часом виконання проектів	9
	<i>Всього за 1 модуль:</i>	45
Модуль 2.		
1	Тема 6. Планування ресурсного забезпечення проекту	9
2	Тема 7. Контроль виконання проекту	9
3	Тема 8. Управління ризиками проектів	9
4	Тема 9. Управління якістю проекту	9
5	Тема 10. Управління персоналом у проектах	9
	<i>Всього за 2 модуль:</i>	45
	<i>Всього:</i>	90

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання здобувачів полягає у підготовці ними та друковій одній науковій статті у збірниках наукових праць за обраною темою, що відповідає змісту навчальної дисципліни.

9. Методи навчання

За основними дидактичними завданнями в рамках вивчення дисципліни використовуватимуться методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок. За джерелом знань використовуватимуться словесні, наочні та практичні методи навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності здобувачів використовуватимуться проблемний, евристичний, дослідницький,

репродуктивний методи навчання. З цією метою передбачається проведення лекцій, семінарів, самостійної та індивідуальної роботи здобувачів.

10. Методи контролю

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 48 балів;
- виконання модульних завдань (2 модулі) – не більше 22 балів.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів є:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
2. Виконання модульних завдань.

(1) При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність написання письмового контролю на семінарському занятті; результати бліц-опитування.

Система оцінювання активності роботи:

- а) відповідь з питань семінарів – 0; 1; 2; 3 бали.
- б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 0,5 бала.
- в) бліц-опитування – 0,5; 1 бал.
- г) письмовий контроль – 0; 1; 2; 3 бали.

(2) При контролі виконання модульних завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувачі після опанування тем певного модуля. Модульний контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Система оцінювання виконання завдань модуля: – 0 - 11 балів.

За використання недозволених джерел і підказок здобувач отримує 0 балів.

1. На модульний контроль виноситься 45 тестових питань. За 1 вірно вирішене тестове питання здобувач отримує 0,25 бала.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Управління проектним портфелем» здійснюється у формі екзамену.

На екзамен виноситься 2 питання та тестове завдання. За вірну відповідь на кожне із двох питань здобувач отримує 10 балів. Тестове завдання містить 20 тестів. За 1 правильно вирішене тестове питання здобувач отримує 0,5 бали. Тобто за 20 правильно вирішених тестів – 10 балів. Тобто здобувач на іспиті може отримати 30 балів.

Виконання екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Нестерчук Ю.О.. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни “ Управління проектним портфелем” для здобувачів освітньо-наукового ступеня вищої освіти «Доктор філософії» спеціальності 073 «Менеджмент» – Умань, 2018. – 40 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Батенко Л.П. Управління проектами: Навч. посібник К.: КНЕУ, 2003. 231 с.
2. Березін О. В. Управління проектами: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2014. 272 с.
3. Веретенников, В. І. Управління проектами: Навч. посібник для вузів К.: Центр навч. літ., 2006. 280 с.
4. Єгорченков О. В. Азбука управління проектами. Планування: навч. посіб. Київ : КНУ ім.Т.Шевченка, 2017. 117 с.
5. Кожушко Л. Ф. Управління проектами: Навчальний посібник К. : Кондор-Видавництво, 2015. 388 с.
6. Логачова Л. М. Управління проектами : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2015. 208 с.
7. Петренко Н. О. Управління проектами: навчальний посібник. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 224 с.
8. Тянь Р.Б. Управління проектами: Підручник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 221 с.
9. Тарасюк Г.М. Управління проектами: навчальний посібник К.:Каравела, 2004. 344с.

10. Чумаченко І. В. Управління проектами: процеси планування проектних дій: підручник К.: КРОК, 2014. 673 с.
11. Шишмарьова Л. О. Управління проектами : навчальний посібник для самостійної роботи студентів 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування» Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 136 с. (Укр. мова)

Допоміжна

1. Белінський, П. І. Проектне планування та управління проектами. Белінський П.І. Менеджмент виробництва та операцій: підручник для вузів. К., 2005. С. 223-256.
2. Бушуев С.Д. Динамическое лидерство в управлении проектами; Укр. ассоциация управления проектами. К., 1999. 312с.
3. Збаразька Л.О., Рижиков В.С., Єрфорт І.Ю., Єрфорт О.Ю. Управління проектами. Навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2008 168 с.
4. Кобиляцький Л.С. Управління проектами: навч. Посібник. К: МАУП, 2002. 200 с.
5. Крайнік О.М. Планування проектних дій : навчально-методичний посібник для студентів ЗДІА спеціальності 8.18010013 «Управління проектами» денної форми навчання. Запоріжжя, ЗДІА, 2015. 80 с.
6. Кучеренко В.Р. Управління діловими проектами: навчальний посібник Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 280 с.
7. Наврузов Ю. Структурирование хаоса: Практическое руководство по управлению командой. Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. 320 с.
8. Орт Алан Д. Управління проектами: Керівництво з ключових процесів, моделей і методів. Пер. з англ.; За наук. Ред. Т.В. Герасимової, Дніпропетровськ: Баланс Бизнес Букс, 2006 224 с.

Інформаційні ресурси

- 1 Верховна Рада України. Офіційний веб-портал URL: <http://rada.gov.ua/>
- 2 Научная электронная библиотека «Киберленинка» URL: <https://cyberleninka.ru/>
- 3 Управление проектами: проект Антона Витязя URL: <http://project.mentoors.com/>
- 4 Управление проектами. MS Project. Профессионал управления проектами URL: <http://www.pmpofy.ru/>
- 5 Корпоративный менеджмент URL: <http://www.cfin.ru/>